

Media ja lehdistö

Euroopan unionin tuomioistuin
LEHDISTÖTIEDOTE nro 84/20
Luxemburgissa 9.7.2020

Tuomio asiassa C-297/19
Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein e.V. v.
Kreis Nordfriesland

Julkisoikeudelliset oikeushenkilöt voivat olla vastuussa ympäristövahingoista, jotka ovat aiheutuneet lakiin perustuvan tehtävien siirron nojalla yleisen edun mukaisesti harjoitettavasta toiminnasta, kuten maatalousalueiden kuivattamiseen tarkoitetun pumppuaseman käyttämisestä

Osa Schleswig-Holsteinin osavaltion (Saksa) länsiosassa sijaitsevasta Eiderstedtin niemimaasta osoitettiin vuosina 2006–2009 suojelualueeksi muun muassa alueella esiintyvän rauhoitetun vesilinnun, mustatiiran, vuoksi. Hoitosuunnitelman mukaan kyseisen lajin suojelualueita käytetään suurimmaksi osaksi perinteiseen laajoja maa-alueita edellyttävään laiduntamiseen. Eiderstedtin niemimaalla asuminen ja maatalous edellyttävät maa-alueiden kuivattamista. Vesi- ja maa-asiainhoitokunta Deich- und Hauptsielverband Eiderstedt, Körperschaft des öffentlichen Rechts, joka on julkisoikeudellinen oikeushenkilö, käyttää tätä tarkoitusta varten kyseisellä alueella pumppuasemaa, jonka avulla kuivatetaan hoitokunnan toimivaltaan kuuluvaa aluetta kokonaisuudessaan. Tämän pumppausmekanismin avulla vedenkorkeus saadaan laskemaan, ja näiden toimenpiteiden suorittaminen kuuluu hoitokunnalle lailla julkisoikeudellisena velvoitteena osoitettuun tehtävään huolehtia pintavesien kunnosta.

Naturschutzbund Deutschland – Landesverband Schleswig-Holstein -niminen luonnonsuojelujärjestö katsoi, että Deich- und Hauptsielverband Eiderstedtin pumppuaseman käytöstä on aiheutunut mustatiiraa haittaavia ympäristövahinkoja, minkä vuoksi se vaati Kreis Nordfrieslandilta (Nordfrieslandin piirikunta, Saksa) toimenpiteiden toteuttamista näiden vahinkojen rajoittamiseksi ja korjaamiseksi. Vaatimus hylättiin. Vaatimuksensa tueksi luonnonsuojelujärjestö vetosi Saksan lainsäädäntöön, joka on annettu ympäristövastuuta koskevan direktiivin 2004/35¹ saattamiseksi osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tässä direktiivissä säädetään ympäristövastuuta koskevasta järjestelmästä muun muassa sellaisten ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi ja korjaamiseksi, joita ammatillinen toiminta aiheuttaa muun muassa luontotyyppidirektiivissä² ja lintudirektiivissä³ tarkoitetuille lajeille ja luontotyypeille.

Direktiivin 2004/35 liitteessä I olevan kolmannen kohdan toinen luettelakohta antaa jäsenvaltioille kuitenkin mahdollisuuden vapauttaa omistajat ja toiminnanharjoittajat vastuustaan silloin, kun lajeille ja luontotyypeille aiheutuneet vahingot johtuvat asianomaisen alueen normaalista hoidosta. Saksan liittotasavalta on käyttänyt tätä mahdollisuutta.

Bundesverwaltungsgericht (liittovaltion ylin tuomioistuin, Saksa), jonka käsiteltäväksi kyseisen luonnonsuojeluyhdistyksen valituksen hylkäävä tuomio saatettiin, päätti tässä tilanteessa kysyä unionin tuomioistuimelta, voidaanko maatalousalueiden kuivattamiseen tarkoitetun pumppuaseman käyttämisen kaltaista toimintaa pitää – ja jos voidaan, minkä edellytysten

¹ Ympäristövastuusta ympäristövahinkojen ehkäisemisen ja korjaamisen osalta 21.4.2004 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2004/35/EY (EUVL 2004, L 143, s. 56).

² Luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta 21.5.1992 annettu neuvoston direktiivi 92/43/ETY (EYVL 1992, L 206, s. 7).

³ Luonnonvaraisten lintujen suojelusta 30.11.2009 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY (EUVL 2010, L 20, s. 7).

vallitessa – tällaisena direktiivissä 2004/35 tarkoitettuna alueen normaalina hoitona. Lisäksi ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on pyytänyt unionin tuomioistuinta lausumaan tarkemmin siitä, voidaanko tällaista toimintaa pitää direktiivissä 2004/35 tarkoitettulla tavalla ammatillisena toimintana, kun sitä harjoitetaan lakiin perustuvan tehtävien siirron nojalla yleisen edun mukaisesti.

Unionin tuomioistuin toteaa 9.7.2020 antamassaan tuomiossa, että **alueen normaalin hoidon käsite on ymmärrettävä siten, että se kattaa kaikki toimenpiteet, joiden avulla alueita, joilla suojeltavia lajeja tai luontotyyppkejä esiintyy, voidaan hallinnoida tai hoitaa hyvin muun muassa maataloudessa yleisesti hyväksytyjen käytäntöjen mukaisesti.**

Tämän osalta unionin tuomioistuin toteaa lisäksi, että sellaisen **alueen hoitoa, jolla esiintyy luontotyyppidirektiivissä ja lintudirektiivissä tarkoitettuja suojeltavia lajeja ja luontotyyppkejä, voidaan pitää normaalina vain, jos se on näiden direktiivien tavoitteiden ja niissä säädettyjen velvoitteiden** ja erityisesti kaikkien sellaisten hoitoon liittyvien toimenpiteiden **mukaista**, joita jäsenvaltiot ovat toteuttaneet mainittujen direktiivien perusteella, kuten toimenpiteet, jotka sisältyvät direktiivin 2004/35 liitteessä I olevan kolmannen kohdan toisessa luetelmakohdassa tarkoitettuihin luontotyyppkejä koskeviin rekistereihin ja tavoiteasiakirjoihin. Unionin tuomioistuin katsoo näin, että **alueen normaaliin hoitoon voi kuulua esimerkiksi alueella harjoitettu maatalous ja siihen välttämättä liittyvä kastelu ja kuivattaminen eli näin ollen myös pumppuaseman käyttö.**

Unionin tuomioistuin toteaa edelleen, että tuomioistuin, jonka arvioitavaksi on saatettu kysymys siitä, onko hoitoon liittyvä toimenpide normaali vai ei, voi, silloin kun alueen hoitoa koskevissa asiakirjoissa ei ole riittäviä tietoja, arvioida näitä asiakirjoja luontotyyppidirektiivin ja lintudirektiivin tai näiden direktiivien täytäntöönpanemiseksi annettujen taikka näiden puuttuessa sellaisten kansallisten oikeussääntöjen kannalta, jotka ovat näiden direktiivien hengen ja tavoitteiden mukaisia.

Unionin tuomioistuin muistuttaa lisäksi siitä, että direktiivin 2004/35 liitteessä I olevan kolmannen kohdan toisen luetelmakohdan mukaan alueen normaali hoito voi perustua myös käytäntöön, jonka mukaisesti omistajat tai toiminnanharjoittajat ovat hoidon aiemmin toteuttaneet. Unionin tuomioistuin toteaa, että tämä sääntö kattaa hoitoon liittyvät toimenpiteet, joita on vahingon syntymishetkellä toteutettu riittävän kauan aikaa, jotka on yleisesti hyväksytty ja jotka ovat vakiintuneita, niin että niitä voidaan pitää tavanomaisina asianomaisella alueella, edellyttäen kuitenkin, ettei niillä vaaranneta luontotyyppidirektiivin ja lintudirektiivin tavoitteiden saavuttamista tai niissä säädettyjen velvoitteiden noudattamista.

Kysymykseen siitä, voidaanko toimintaa, jota julkisoikeudellinen oikeushenkilö harjoittaa lakiin perustuvan tehtävien siirron nojalla yleisen edun mukaisesti, kuten pumppuaseman käyttäminen maatalousalueiden kuivattamiseksi, pitää direktiivissä 2004/35 tarkoitettuna ammatillisena toimintana, unionin tuomioistuin vastaa, että tämä ilmaisu kattaa kaiken ammatillisesti harjoitetun toiminnan – ei siis toimintaa, jota harjoitetaan täysin yksityisesti tai kotitalouksissa – riippumatta siitä, onko toiminnalla yhteys markkinoihin tai onko se luonteeltaan kilpailuperusteista.

HUOMAUTUS: Ennakkoratkaisupyyntö antaa jäsenvaltioiden tuomioistuimille mahdollisuuden tiedustella niiden käsiteltävänä olevan yksittäisen asian puitteissa unionin tuomioistuimelta unionin oikeuden tulkintaa tai unionin toimen pätevyyttä. Unionin tuomioistuin ei ratkaise kansallisen tuomioistuimen käsiteltävänä olevaa asiaa. Kansallisen tuomioistuimen tehtävänä on ratkaista asia unionin tuomioistuimen ratkaisun mukaisesti. Unionin tuomioistuimen ratkaisu sitoo vastaavalla tavoin muita kansallisia tuomioistuimia, jotka käsittelevät samanlaista ongelmaa.

Tämä on tiedotusvälineiden käyttöön tarkoitettu epävirallinen asiakirja, joka ei sido Euroopan unionin tuomioistuinta.

Tuomion [koko teksti](#) julkaistaan CURIA-sivustolla julistamispäivänä.

Lisätietoja: Gitte Stadler ☎ +352 4303 3127

